

BISERICA și ȘCOLA.

o săptămână bisericească, școlastică, literară și economică.

Eșe odată în săptămână: DUMINECA.

Prețul abonamentului :

Pentru Austro-Ungaria pe an : 5 fl.—cr.
 „ „ „ jum. an 2 „ 50 „
 „ „ „ „ „ „ „ 7 „ — „
 „ „ „ „ „ „ „ „ „ 3 „ 50 „

Prețul inserțiilor :

Pentru publicațiile de trei ori ce conțin
 cam 150 cuvinte 3 fl., pna la 200 cuvinte
 4 fl. și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele să se adreseze la Redac-
 ționea dela

„BISERICA și ȘCOLA“

far banii de prenumerațiune la

„Tipografia diocesană în Arad.“

La aniversara lui Luther.

Biserica protestantă în Dumineca trecută a avut o serbă cu mare pompă aniversară marelui reformator *Martin Luther*. Începând din Germania, patria reformatorului (născut în Eisleben la 10 Nov. 1483), în toate țările Europei și Americii, credinciosii acestei biserice pretotindinea în sinul lor să sărbătorească și să facă o ceremonie bisericească neindatinată și acesta au făcut-o — nu numai în țările lor, ci și în cele străine, începând de la împăratul Germaniei până la dilerii și pe întrecute s'au silit a da dovada recunoștinței umbrei marelui lor maestru.

Rolul lui Martin Luther se începe la anul 1517, când el se opune dispozițiilor papei Leone X. carele ca se pōtă edifica biserica lui S. Petru din Roma, a emis un *bulduginte* în favorul scopului, pre cari creștinii „întru iertarea păcatelor lor precum și a părinților“ — le puteau cumpăra pe bani dela papă. Ca unul ce făcea parte din ele, Luther a fostu augustinian, pentru opusețiunea lui a fostu trasu la răspundere prin papa, carele delegase anume spre acesta mai mulți bărbați erudiți și adicți lui, însă cele 95 teze — pre cari densul le espuse pe pareții bisericești din Wittenberga și în cari combătu putestatea papală și abusul din biserica Romei, au fostu adoptate cu încetul vr'o câțiva domnitori din imperiul german și densul la anul 1520 a avut curagiul a arde bula papală, prin care se scosese din biserica. — De aci frecările au devenit totu mai acute, până când isbucniră și războiul în resbele crunte, în urma cărora la anul 1552 prin pacea dela Passau s'a ascurat următorilor lui Luther libera eserceare a cultului loru prin în întreaga Germania.

De aci s'a răspândit lutheranismul mai prin toate țările creștine ba prin misiunarii sei se întinde și astăzi chiar printre poporele sălbatice.

Alătura cu Luther a pășit și Ioan Calvîn ca reformator, divergându în pucine puncte de învățaturile celui dântai; și la noi în țară — ce e dreptu sunt mai mulți calvini de câtu lutherani (cești din urmă sunt 1.122,000 sufli.) totuși lutheranii se distingū pentru instituttele lor de învățamētū multe și bune, ce au ridicat pretotindinea între dēnsii.

La serbatōrea ce trecu Duminecă, s'au bucuratū numai lutheranii ci și calvini, pentru că bisericele lor sunt sorori, ce abia se potu deosebi una de alta. Și sunetlū clopotelorū, cântari melodiōse anume improvisate, euvēntari ocașionali festive, înființarea de fonduri culturale și filantropice fuseră mijlocele prin cari protestanții rădicară însemnētatea țilei pentru ei atātū de momentōsă.

Ca și ori-care reformă salutariă, așa și pașirea lui Luther își are valōrea sa neperitōre. Absolutismul ierarchicū în biserica apusenă în evulū mediu s'a dezvoltatū treptatū, în câtu la începutulū secolulū alu 16-lea elū deveni nesuportabilū. Biserica apusului ajunsese a fi monopolizatā de capriciele papilorū; regii și împērații în afaceri politice așteptau verdictulū papilorū, cari împărțiau corōnele, decideau despre pace și rebelū, împărțiau favoruri în tōte direcțiunile, ascurară esistența bisericești și a puterilū lorū în totū apusulū Europei. — Biserica lorū o baricadarā cu privilegii întarite de domnitorii lumesci, întroduseră patronatulū obligatoriu a posesorilorū de pământū mai la tōte parochiile, în specialū, din averile țerilorū; esoperară proprietăți mari ca totū atâtea fonduri religioșe anumite numai pentru biserica lorū, pre carele o patentară de unica mēntuitorē. — Din aceste ușorū se pōte esplica că pașirea lui Luther la timpulū său a fost salutată de mulți bărbați conșcii, contimpurani ai lui; de aci ușorū se esplică pentruce învățatura lui Luther pentru

emanciparea creștinilor de sub jugul papal, a prinsu iuterădecini și s'a lătitu atât de repede.

Învătura lui Luther și a conșoților sei Calvin și Melancton, deschisă ochii apusenilor, rupseră cătușele, ce țineau cultura națională și străbătu ca fulgerul mai întâiu în Germania apoi în țările învecinate.

Din momentul acestei desbinări în sinul bisericei apusene, ortodoxia resaritenă deveni mai tolerată și mai considerată, pentru că lupta religioasă prin acesta s'a mutat pe altu teren, carea între papisti și protestanți se continuă și până astăzi de-și nu cu atâta înversunare.

Biserica noastră română ortodoxă ca cea mai de aproape vecină acestor două confesiuni apusene, fără a da ea ansă la rivalități ori la neînțelegeri, a avut în trecut parte de necazuri și cu una și cu alta. Pe timpul lui Petru și Asană — papa Romei cu meșteșugirile sale își punea totă silința a ne atrage pe partea sa, era mai târziu principii transilvani Apafy și Rákoczy cu tăria se sileau a ne calvinisa, până-când succésă apusenilor a smulge dintre noi o parte considerabilă de frați, cari și până în ziua de astăzi aderază la principiile bisericei apusene dară în formă se silescu a se arăta ca orientali.

Astăzi, când spiritul timpului a mai calmatu fanatismul religioasă, când se propagă toleranța și iubirea cătră deapropo, confesiunile apusene nu tindu cu atâta rîvnă la producerea proselitismului, ceea-ce bucuros o ascriem în favoarea bisericei protestante, carea a fost în stare prin rezoluțiunea credincioșilor ei a pune stavilă atotputerniciei papali. Și cu deosebire noi românii gr. or. din Ungaria în timpul mai prósperu avem se fimu chiar recunoscători protestanților, cari apărându-se pre sine, și pre noi ne-au feritu de multe neplăceri în cele bisericesci; așa de es. art. de lege LIII. din 1864 (XX din 1848) despre reciprocitatea confesiunilor religioase, revocarea acelu ucasu ministerialu, prin carele ni se impunea serbarea zilei Stului (?) Stefanu regelui Ungariei, — pe lângă stăruințele Arhierilor nostri, în mare parte loră avem a le mulțami. — De curundu s'a începutu între densus o viaă interesare pentru fondurile religioasă și pretindū, ca acele să se impartă proporționatū între toate confesiunile din țară. Cine scie ce are se mai resară și de aci precum și din alte mișcări ale loră; la totă întemplantarea reformatiunea pentru noi românii de astăzi nu pôte fi stricăcioasă, ba în unile privințe ea ni este și spre folosū și deci ne bucurăm că în sinul ei se petrecu o serbătoare atăt de măreță și cu atâta demnitate!

Biserica română în prima jumătate a secolului.

(Estrasu din Biografia prea sântitului Dionisie Romanu episcopulă de Buzău, Ep. Melchisedec.)

Spre a putea mai bine cunoșce și aprecia pe repositulă episcopu Dionisie, trebuie să aruncăm mai întâia o privire generală asupra stărei intelectuale a clerului român, de la începutul vécului presentu și până în zilele noastre.

Biserica română din Moldova și din Muntenia, în jumătatea întâia a vécului presentu, a avut în fruntea sa mai multe persone distinse prin învățatura și capacitatea loră, prin cuvioșia și zelulă loră pentru cultură și pentru răspândirea ei în cleru și în popor. Astfelu au fost:

A) În Moldova

1. Mitropolitul Veniamin Costachi, care a îmbogățitu literatura bisericescă cu o mulțime de cărți, traduse de elu și de alții, din limba greacă, parte tipărite, parte păstrate până astăzi în manuscrise, depuse în biblioteca Seminarului de la Socola și Seminarului de Huși. Elu a împodobitu cultulă divinū; cu esemplulă și cu autoritatea sa, a manținutū disciplina în cleru; a înființatū celū d'întăiu Seminaru pentru educațiunea clerului, în anulă 1804, în monastirea Socola, de lângă Iași, din care au eșitū mulți preoți mai bunī și profesori; a sprijinitū și emulatū cultura și școla națională.

2. Protopopolu Leon Asaki, tatălă renmitatului erudită George Asaki. De la densusu ne-a rămasū o carte, tradusă de elu din limba francesă, tipărită în tipografia Metropoliei, în anulă 1831 și intitulată „Bordeiulă indienescu”, care coprinde o importantă descriere a Indiei.

3. Archimandritulă Isaia Giușcă, numitū almintrelea Socoleanulă, după m-rea Socola, unde a fostū egumenū; bărbatū inteligentū, cu o bună dosă de cunoștinți, elevū alu seminarului Socola, de unū caracterū solidū și gravū, sfetnicū de aproape alu Mitropolitulă Veniaminū, duhovnicū stimatū alu Domnului Mihael Starza. Ajungendū egumenū alu m-rei Socola, unde era Seminarulă, a îngrijitū de acestū institutū cu mare devotamentū în privința îndestălărei trebuințelor materiale ale acestui institutū și a disciplinei interne. Predicele ținute de densusulă la diferite ocașuni, s'au perdutū cu mórtea lui, întemplantă la anulă 1841.

4. Archimandritulă Sofronie, ierochirixulă său predicatorulă Metropoliei, bărbatū învățatū în școlă greacă de la insula Chio, predicatorū talentosū, egumenū la m-rea Cetățuea, de lângă Iași și apoi la Socola, după mórtea archimandritului Isaia. Elu nelăsatū o mulțime de predici, parte compuse și rostite de densusulă la diferite ocașuni, parte traduse din cel mai renumitū predicatori greci, francesi și italieni, care însă stău până astăzi uitate în arhivele Metropoliei, și m-rei Neamțului. Am avutū ocașune a le vedea o dată, ele erau aranjate și despărțite în mai multe volume, de însuși autorulă și cu o mică schiță de biografia sa făcută de elu însuși.

5. Dascălulă din m-rea Neamțului Gerontie și Grigorie, carele acestū din urmă s'a înălțatū apoi la Metropolia Ungro-Vlachei. Acesti prietini, despăr-

și numai prin mărtașă dintrînșii (Gerontie¹⁾ din liniscea monastirei a tradusă mai multe cărți bisericești din limba elenă, care mai pe urmă s'au și tipărit în tipografia Metropoliei din Bucuresci, sub metropolitul Grigorie.

După retragerea metropolitului Veniamin din scaunul (1841), opera culturii clerului o a continuată în Moldova cu bună succes.

6. Archimandritul Germanu Vida, de origine transilvană, dascăl de limbele elenă și latină, director al tipografiei Metropoliei din Iași, unde a dată mai multe cărți. Păstrătorul cronicei Românilor, compusă de Șincai, carea, cumpărată dela dănsul de Domnitorul Grigorie Ghica, fu tipărită la Iași, în anul 1853. German în urmă a fost profesor de limbele latină și elenă în Seminarul de la Socola, unde a și murit, pe la anul 1852, lăsând prin testamentul său Seminarul, între alte legături, și un fond bănescu perpetuu, pentru tipărirea cărților de învățământ Seminarial.

7. Archimandritul — în urmă, arhiepiscopul Filaretu Scribanu. După ce săvârșise cursurile Academiei Michaelene din Iași și ajunsese acolo profesor, metropolitul Veniamin (1838) l'a trimis cu chelara sa, spre a urma cursurile teologice în Academia teologică din Chievu, în Rusia. După întoarcerea sa de acolo, în anul 1842, fu numit Rectorul Seminarului din Socola, pe care l'a administrat la curgere de 20 ani. Elu a dat un avânt nou culturii preoțești în Moldova. Protegiat de o persoană însemnată, română din Basarabia, Alexandru Sturza, văr primar al Domnitorului Michailu Sturza, bărbat renumit mai ales în orientul ortodox, pentru învățătura, pietatea și devotațiunea lui, pentru biserica ortodoxă, precum și un număr de scrieri în diferite limbi, de conținut mai mult teologic, Filaretu nu o dată a fost ajutat de acest bărbat, și silințele sale pentru cultura clerului și prosperarea Seminarului, prin intervenirea sa la vărul său Domnitorul Sturza. Acest Domnitoru, sub influința vărului său din Basarabia, a primit înasus episcopia Seminarului și l'a luat și pe acela ca coleg. Cu această protecțiune, Filaretu a organizat bine Seminarul, i-a sporit clasele la 7, i-a îmbogățit programul cu științe filosofice și teologice, a sporit averea marelui Socola, din care se întocșea Seminarul, prin o bună și conștiințoasă administrațiune, a trimis mai mulți tineri seminaristi să-și deplinescă cunoștințele prin școlile dela Atena, Chalki (lângă Constantinopolu) și în Rusia, cari la rândul lor, întorcându-se, au fost numiți profesori pe la Seminar. A înființat școlile numite „Catehactice” pe la toate reședințele ținutale, spre pregătirea elevilor pentru Seminar.

Sub Grigorie Ghica a stăruit a se face o lege bună pentru instrucțiunea clerului, prin care s'au înființat Seminarul și pe la celelalte eparchii și s'au

¹⁾ Gerontie și cu Grigorie, pe la 1820, au plecat din monastirea Neamțului, ca să se ducă la Sântul Munte, dar pe cale, în Bulgaria, Gerontie a murit; Grigorie atunci s'a reînturnat în țară și s'a stabilit în monastirea Căldărușanii, fiindu în treptă de diacon. După revoluția grecească scaunul Metropoliei rămânând vacant prin retragerea lui Dionisie Lupul, Grigorie fu luat din monastire și ridicat la Metropolia.

opritu pentru totdeauna a se chirotoni în treptele bisericești alte persoane, afară de cei ce voru să săvârșită cursurile Seminariale. A tradus, prelucrat și publicat în românește mai multe manuale de învățământul teologiei. A lăsat un mare număr de predici, compuse și rostite de dănsul, la ocazii, precum și un bogat material pentru istoria bisericești Române, care toate, împreună cu o bună colecțiune de cărți în diferite limbi, s'au depus după mărtașă în biblioteca Seminarului Socolei⁽¹⁾. Ostenele lui Filaretu pentru cultura și dezvoltarea clerului, au deșteptat multă conștiința datorii lor morale în mulți dintre membrii clerului. De aceea clerul Moldovei a fost mult mai rezervat în agitațiunile politice și sociale, ce frământau pe atunci țara, de și la trebuință n'a lipsit a da dovezi de simțul său patriotic și național²⁾.

8. După retragerea lui Filaretu, dela conducerea Seminarului, pe la 1862, i-a urmat archimandritul — și în urmă, arhiepiscopul Neofitu Scribanu, — un bărbat cu destulă vigoare și rivă pentru cultură. Elu de asemenea făcuse cursurile de învățătura la Academia Michailenă din Iași, unde învăța fiind deja în vârstă matură și preot la monastirea Sântilor Trei Ierarhi din Iași; apoi a continuat în colegiul din Bucuresci sub Murgul, cu care săduse-acolo de la Iași. Intorcându-se în Moldova, elu fu apoi numit profesor la școla primară din Fălțiceni, profesor de limba elenă, la școla din monastirea Neamțului înființată acolo de starețul Neonil, pentru câțiva călugări, cari doreau să învețe acea limbă. După încetarea acelei școle, fu permutat la Seminarul din Socola, ca profesor de limba elenă și de istoria universală. Apoi fu numit Rector al Seminarului. De acolo fu permutat de Domnitorul Cuza la Argeșu, ca locotinte al Episcopiei, rămasă vacantă, după mărtașă episcopului Climentu, și peste puțin decretat episcop definitiv; elu însă a demisionat din episcopat. Măria Sa Domnitorul Carol I-lu iarăși, l'a numit locotinte la acea episcopie, care iarăși rămăsese vacantă, și a rămas acolo până la începutul anului 1813, când s'au ales episcopi la toate episcopiile vacante.

Fructele ostenelelor lui literare sunt mai multe cărți școlare precum: gramatica limbii elene, istoria

¹⁾ Academia ar fi ce un bun serviciu istoriei literare și culturale române, dacă ar găsi cu cale, a aduna și păstra la sine atât predicile lui Sofronie, de care am vorbit mai sus, sub Nr. 4, cât și predicile lui Filaretu Scribanu și materialul istoric adunat de dănsul, căci almintrelea ele se pot pierde.

²⁾ Protecțiunea lui Alexandru Sturza, care s'a continuat până la mărtașă lui (1854), pe cât a fost binefăcătoare pentru Seminaru, pe atât a fost fatală personalu pentru Filaretu. Rivalii lui, cari nu aveau meritele lui științifice, vedeau în elu o pedică la aspirațiunile lor, și n'au întâiatu a-lu taxa de „rusu” și uneltă a politicei rusești și alu urmări, amărindu-l viața și iritându-l asupra lui opinia publică prin jurnale și foi volante, până ce elu în fine a fost nevoit a se retrage din Seminaru. Dar viața lui după aceea a fost și mai bătută. Elu s'a aruncat în politica militantă a țării, care i-a amărât viața și mai tare, și l'a făcutu a-și pierde totu prestigiul său din trecut, până ce, sub greua povară a desiluziei și a suferințelor morale, a murit în primăvera anului 1873.

Universală, predică la diferite ocaziuni, pe care el le-a și tipărit, și alte cărți traduse de el din franceze și grecesce; are și câteva încercări de poezii ¹⁾.

B) În Muntenia

Biserica română încă a avut, în acest period, în fruntea sa mai multe persoane culte înțelepte pioase și rîvnitoare de slava bisericeii și cultura clerului și care au lăsat posterității frumoase modele de virtuți creștinesci și de fapte laudabile. Astfel a fost:

1. Metropolitul Grigorie, pe care biserica Română cu dreptul l-ar putea numi „Cel sântu”. Ridicatu la trepta de metropolit din retragerea sa dela monastirea Căldărușanii, Grigorie a îmbogățit literatura bisericească cu o multime de cărți de predică și de coprire teologică. El a ținut clerul în disciplină prin viața sa plină de moralitate evanghelică și de ascetism, abnegațiune și binefacere celor nevoiași.

2. Episcopul de Argeș Ilarion, bărbat învătățit și iscusit predicator, patriot bun și sfetnic intim al lui Tudor Vladimirescu, în mișcarea națională din anul 1821.

3. Archimandritul Eufrosin Poteca, profesor de filosofie la liceul Sântului Sava și în urmă egumen la monastirea Motru, unul dintre luptătorii pentru cultura națională. El a lăsat mai multe cărți traduse din grecesce, în franceze și latinesce de coprire teologică, filosofică și istorică, de asemenea predici tipărite în Bucuresci, în anul 1826; a lăsat și un legat testamentariu pentru ajutorul tinerilor români doritori de cultură.

4. Grigorie Poenaru, egumenul Sântului Ioan din Bucuresci. De la el ne-a rămas cea dintâi istorie universală în limba română, în 4 tomuri, 4°, tradusă de dânsul din grecesce, după Anastasie Staghiritul carele o tradusesse din franceze.

Cartea aceasta s'a tipărit în Bucuresci în anii 1826—27.

5. Kesarie, episcopul de Buzău bărbat înțelept, învătățit, neinteresat și plin de abnegațiune apostolică, fapte ale cărora urme sunt ne șterse până astăzi în episcopia și în eparhia Buzului.

6. Teoclit Raduliotul, bărbat instruit. De la el ne-a rămas un panigeric tipărit, compus de dânsul la mărta metropolitului Grigorie. Acest panigeric al lui Teoclit ca și cel al lui Ilarion Argeșului sunt nise documente vii despre virtuțile marelui metropolit Grigorie și fac onore bisericeii române și literaturii contemporane lor.

7. Dascălul de cântări Macarie. Acesta și metropolitul Grigorie sunt comuni amândoror țerilor române, cari cu activitatea lor morală și intelectuală le unise cu mult înainte de nirea lor politică. Macarie a reformat cântările bisericeii române și a fost cel dintâi dascăl al cantului nostru bisericesc modern, atât în Muntenia cât și în Moldova. El în prefetele cărților sale de cântări

ne-a lăsat și nise noțiuni istorice, foarte prețioase pentru luptele cu străinii, ce a întimpinat, la început, dezvoltarea noastră națională.

Toți acești bărbați rari s'au stius, înainte de finele jumătății întâia a vécului presentu. Lipsa lor s'a simțit curându în clerul din Muntenia. Disciplina bisericească s'a slăbit, exemplele cele bune au încetat mai de tot. Lipsa de conducători inteligenți, instruiți și rîvnitori pentru dezvoltarea intelectuală și morală a împedat în cleru totă mișcarea culturală și literară; Seminarile, de și existau, însă numai cât vegetau, lipsele de profesori luminați și devotați științei, fără nici o încurajare și fără nici un interes de prosperarea lor, din partea celor în drept; de aceea epitetul de „seminarist” ajunsese sinonim cu incult, necioplit.

În această stagnațiune morală, care a ținut câteva decimii de ani, o singură excepțiune întâlnim, un singur bărbat ni se înfășeșă în clerul român muntean, ca reprezentante al culturii și ca continuatori al predecesorilor săi în cultură, mai ales al clerului. Acesta este:

8. Dionisie Romano, cu a cărui biografie ne ocupăm acum. El, din tinerețele lui și până la bătrânețe, s'a învătățit pe sine și pe alții, a cultivat literale, a îndemnat pe toți, și anai alesu pe cleru, să învețe și să se lumineze, ca să potă înveța și a lumina și pe alții, a adus cu sine școala pretutindena pe unde a trăit, a publicat multe scrieri folositoare și îndemnătoare la cultura intelectuală. A fost profesor și director de școle, egumen de monastiri, și la urmă episcop și la toate aceste pozițiuni sociale a fost predicatorul culturii intelectuale și amic al școlii. De aceea biografia lui cu dreptul a interesat pe onorabila Academie Română și eu cu plăcere am primit însărcinarea pusă mie de dâns, de a compune această biografie.

Biografia aceasta este interesantă, fiindcă cuprinde un bogat material pentru istoria născundei noastre culturi moderne și este instructivă prin deosebitele faze, când triste, când vesele, prin care s'a strecurat viața acestui amic al culturii. În ea totodată se strevedu și fazele, prin care a trecut dezvoltarea noastră națională, politică și socială în vécul presentu.

O biserică catedrală în urbea Constanța.

În 4 Novembre a. c. s'a pusă pétra fundamentală pentru o biserică catedrală în orașul Constanța.

Pétra fundamentală este o cruce care poartă inscripțiunea următoare:

„IS. HS. NI. KA. În Numele Tatălui și al Fiului și al Sântului Spiritu s'a întemeiat biserica această în urbea Constanța în onorea și reamintirea Sântilor apostoli Petru și Pavel, sub Domnia Majestății sale Carol I, Regele Românilor, sub arhipăstoria Prea Sântului Episcop al Eparchiei Dunării de jos D. D. Iosif, în timpul Guvernului liberalu presidat de Domnul I. C. Brătianu, fiind ministru de culte D-lu P. S. Aurelian, în anul de la născerea mântuitorului 1883 luna Septembrie în 4.”

Lângă această cruce de pétra s'a introdus pergamentul comemorativ, mai multe medalii, decorațiuni și monete naționale și s'au acoperit apoi toate cu o pétra de marmură în formă de oblongu care poartă inscripțiunea „Fundată 1883.”

Cu ocaziunea punerii petrei fundamentale, d. ministru al instrucțiunii, P. S. Aurelian, a ținut

¹⁾ Neofit în anii din urmă, cu mai multă energie decât fratele său s'a aruncat în politica militantă a țerei și prin demersurile sale uneori chiar violente, s'a tras desaprobară mai generală și apoi a căzut și el în desilusiune amară, ca și fratele său. Neofit retras la locul său natal, în târgul Burdujeni, în Moldova, vegetează încă ajuns la adâncă bătrânețe și slăbiciune, în vârstă aproape de 80 ani.

discursu, care prezentându unu interesu istoricu reproducem. și noi. Iată-lu:

Prea Sante părinte și Onorabili cetățeni! Astăzi venim chemați a pune temelie primei biserici române în vechia și clasica Constanța.

E o zi de sărbătoare, căci se pune temelie localității dumnezeescă, în care cuvântul Domnului se auză în limba strămoșilor nostri, și în care credinciosul va veni să se lumineze cu lumina adevărată a sufletului, să se întărească cu tăria credinței și să se înalțe mai pre sus de omenească conștiința.

Guvernul român, care poartă unu ochi neamit asupra intereselor culturale ale noii provincii, nu putea să întârzie cu înălțarea acestei sante, reclamată din nou și vechii locuitori ortodocși ai Constanței, reclamată de noua epocă de aur care a început pe aceste maluri, de veacuri strălucite, ale Pontului.

Nu mai departe de câtă acum 30 de ani, nici, nu știa măcar locul unde fusese Tomis, antica cetate pe care civilizațiunea helenică o plantase, cu o viață, mișcare și viață înaintea, pe această stâncă înălțată în mare, prin curajoși emigranți din Milet și pe care marele poet al Sulmonei, nefericitul Ovidiu, o cântase în timp de 8 ani în lungile plângeri, ca tristul său loc de exil. Tomis se afla când la gurile Dnistrului, când la Kiev, când la Viena (am-Anger*) în Austria. Pe locul unde astăzi se înalță edificiul frumos, pe țermurile însuflețite astăzi de mișcarea corabielor și a locomotivelor, domnia a tăcerii și tăcerea adâncă. Câte-va subrede colibe, câteva ici și colo, adăposteau de frigul iernei și de căldura soarelui o populațiune miseră, trăgându-se dură cu aromitul său cald și unidă pesă. Astăzi civilizațiunea începe a schimba și prefața totul. Copila nefericită a Miletului, îngropată în bine de cinci-spre-dece veacuri în ruinele gloriei și măririi sale, începe să renască timidă și neîncrezătoare la razele modernei civilizații și să vorbească trecutului său. O colonă de marmură, o architravă, o cornișă, unu mosaică ne vestescă ici de unu mare templu, colo de unu palat strălucit, mai dincolo unu amfiteatru. Prețioasa arhivă în piatră, pe care guvernul a început să o adune și să o smulgă de la destrucțiune, ne dă lămuriri interesante asupra cetății antice a orașului. Zidurile Constanței apărau o populațiune numărată, industrială și comerțantă; zidurile îndrăznești și întreprinzători, cetățeni muncitori și reboinică viteji. Sub dominațiunea romană Tomis își păstrează instituțiunile libere; ea devine capitala unei confederațiuni compuse din 5 orașe helenice: Istros, Callatis, Odessos, Messembria, Metropolis și a lor, într-una se ținea adunarea celor cinci orașe; în fruntea ei se afla primul magistrat. Senatul și poporul, agoranomul oedicos; în actele oficiale ea cu mândrie se intitula *Respublica Tomitarum*. În timp de mai bine de patru secole Tomis a fost centrul de căpetenie maritimă și comercială al regiunii de jos. În epoca bizantină, când începe a purta numele său de azi, Constanța nu e mai puțin însemnată din acest punct de vedere, și urmele lăuate de întreprinzătorii genovezi sunt încă în picioare ca să vorbească de prosperitatea de care s'a bucurat orașul până la începutul secolului al XI, când a fost pradat și distrus de hordele barbare ale bulgarilor.

loru. Dară Tomis are și o pagină frumoasă în anele bisericești creștine care cu atât mai mult trebuie desvălăită într-o ocaziune ca cea de față, cu cât e vorba de începuturile creștinismului pe aceste maluri ale Pontului.

Unul din discipolii sântilor Apostoli Petru și Pavel, patronii catedralei ce întemeiamă astăzi, st. apostolul Andronicu a propagat creștinismul chiar prin locurile acestea.

Tomis este celebră și prin martirii săi care și-au vărsat sângele pentru credința Domnului nostru Isus Christos. Ea servia de scaun episcopal al întregii provincii Scitia mică și, până la jumătatea secolului al VI, cunoșteam chiar 12 episcopi ce au păstorit în acest scaun. Așa vedem în primul conciliu general de la Constantinopol pe episcopul din Tomis, Gerontie; în conciliul tot de aci din 440 și cel din Calcedonia de la 451, pe episcopul Alecsandru; la conciliul de la Ephes (431) pe Timoteu; în timpul împăratului Diocețian păstoria în Tomis Evanghelie; în timpul st. Ion Christosom (393) Teotim I, scriitoriu cunoscut și martir al bisericești; iară în timpul lui Leon, Teotim II. Bretanion strălucia prin zelul său pentru credința ortodoxă și prin curajul ce a avut de a se împotrivi îndemnurilor împăratului Valens, care, venind în acest oraș, îndemnase pe episcop și pe popor să treacă la arianism. Episcopul opunându-se fu exilat. Unu altu episcop Philu fu aruncat în mare după ce suferise groznică tortură.

Prin săpăturile întreprinse cu ocaziunea construirii drumului de feră Cernavoda-Constanța s'a dat peste fundațiunile unei bisericești, cari, judecând după întinderea lor, ar putea fi fundațiunile bisericești episcopale, care a înflorit aci până la finele secolului al VI-lea. La câte-va sute de pași de aceste temelii, și după unu restimp de 13 veacuri, astăzi se pune temelie unui nou locaș Dumnezeesc pentru același Dumnezeu A-Totă-Puternic, pentru aceeași credință și cu aceleași sentimente pioase. Si pe când credința a rămas statornică, pe când ideea creștinismului a străbătut veacurile, entreerându lumea de la unu unghi până la altu, câte prefaceri nu au încercat omenirea! Câte state nu s'au spulberat! câte nu s'au înghițit unele după altele! Chiar aci pe acestu promontoriu pe care valurile albastru ale Euxinului Pont îl frământă și macină continuu de atâta timp, câte restunări nu s'au săvârșit! câte curente culturale nu au intrat în faptă și nu s'au amestecat și dispărut, luate în vânt de altele mai puternice! Și după trei-spre-dece veacuri de răstăcere și de învălmășelă ne găsim erași înaintea aceleiași idei vecinice ca totu ce este adevăru. Și astăzi punem temelie unui nouu templu pentru același Dumnezeu.

În această luptă pentru credința creștină, poporul român ce frumoasă pagină și a înscris în cartea neamurilor! Când uraganul teribil, desprins din Asia, se aruncă groznic asupra Europei și spulberă unu după unu micile State creștine din peninsula balcanică, după ce resturnase colosul bizantin, putrigaiu al popoarelor, unde găsește el pe Români? Îi găsește stăpâni pe amândouă malurile Dunărei; și se isbesce de brațul celu vâjos al unu Mircea-celu-betrenu, Domn până la mare și stăpânitor al Dobrogei.

Semi-luna crește apoi ca unu gigante, amenințând să înghiță jumătate Europa. Cine în contra ei

*) Românește: S a b a r i a.

însă se luptă mai cu statornicie, mai cu bărbăție și mai cu jertfira de sine decât micul popor român, a căruia tărie nu și-o află de cât în credința ferbinte în Dumnezeu și în speranța ajutorului său. De aceea pe câmpii bătăliilor, înainte de a da peptu dușmanului, ca și după bătălie, Românul se ruga celui care dă biruințele și umilește popoarele. De aceea biserica română nu a fostă nici odată și nici poate să fie despărțită de națiune. Cu deusa legătura este eternă și de propășirea uneia se ține propășirea celei-alalte.

Iacă de ce, Prea Sântă și onorabil cetățeni, guvernul român înalță ađi o catedrală, flică a bisericeii române ortodoxe, în clasicul oraș Constanța, menit să se fie postul înaintat al culturii române în orientu.

După cinci secole, România intră în stăpânirea hotarelor trase de sabia lui Mircea-cel-Mare, grație Marelui căpitan, care în fruntea vitezei sale armate a făcut ca astăzi pe malurile mării Negre să răsune limba română și să se înalte crucea bisericeii române. Trăescă M. S. Regele Carol I! Trăescă M. S. Regina Elisabeta! Trăescă România!

Unu refrenu

la o conferință preoțescă-învățătorească.

Utilitatea conferințelor preoțesci și învățătorești, este atât de evidentă, încât numai pedeci serioase ar putea să scuse absentarea preoților și învățătorilor dela asemenea conferințe.

Sunt însă ocaziuni, când cei chemați nu pot avea pedeci serioase și totuși absentază dela conferințe. Față cu asemenea aparință ne întrebăm: de unde aceea, că conferințele nu sunt din destul cercetate? Răspunsul este că conferințele nu au destulă putere atrăgătoare.

Se judecăm numai după dreptate. În conferințele noastre afară de două trei persoane, alții nu discută cauza pusă pe tapet, iar alții vorbesc fără pătrundere de cauză, măcar că fie care preot și învățătoriu dacă ar avea în vedere scopul cel binefăcătoriu al conferințelor — ar putea aduce aici cu sine o mică părțică jertfă din activitatea minții sale, de unde apoi în schimb ar putea duce cu sine multe esperințe câștigate din hotărârile colegiali.

Ca se avem mai mult interesu pentru conferințe și ca acelea se aibă mai mare efectu în viitoriu — ar fi consultu: ca conferințele pre lângă alte îndrumări mai înalte se staverescă înainte și ele unele programe cu obiectele pertractându. Pre lângă acesta să se enuncie ore-care obligământu față de fiecare membru din conferință, p. e. ca preoții și învățătorii să facă arătări despre scădemintele observate prin comunele lor. Eu tare cred, că prin unele ca aceste s'ar sterna mai multă interesare față de conferințe.

Dar neavând intențiunea a mă ocupa astă dată cu această chestiune, voi espune pe scurtu rezultatul conferinței preoților și învățătorilor din tractul Chișineului ținută la 27 Oct. a. c. în Chitighaz, la care a participat 18 preoți și pre atăta învățătorii.

Nainte de tôte trebuie se permită, că la conferința aceasta ne-au onorat cu presința sa bine meritul adm. p. p.escu al Aradului părintele Moise Bocșan, carele pre lângă multele afaceri ce le are în tractul Aradului și în parochia sa, nu au pregătat a veni și aici de a încurge cu sfatul său în rezolvirea afacerilor conferinței.

După ce părintele protopop P. Chirilescu prin o cuvântare acomodată împrejurării au deschis dința, conferința s'a ocupat de cele 7 puncte espuse în circulariul consistorialu dto 31 Iul. a. c. Nr. 1467.

Cu privire la punctu 1, de locu s'au încinsu o discuțiune pentru bibliotecile școlare, care sfârși prin aceea: ca Ven. Consistoriu se recerce pe viitoriu comitetele parochiali de a vota ore-care sume din bugetele comunităților bisericești pentru înființarea bibliotecilor școlare și apoi se recomende cărțile demn de procurat.

Cu privire la punctu 2 de a se înființa bibliotecă protopresbiterale, conferința a aflatu de bine a facerea acesta a o conceda spre rezolvire comitetalu și sinodului protopopescu.

La punctu 3 din rezoluțiunea consistorială — unde e vorbă despre birul preoțesc — conferința susține ca preoțimea se pășască după bunăchizualia sa, aplicând în cât se pote celea recomandate în circularu.

La punctu 4 în meritul participării preoților și învățătorilor, la nunți, comandări etc., conferința au enunciatu unanim a se lăsa acesta în libera voința a preoților și învățătorilor după usul de până aci.

Referitoriul la punct. 5, 6 și 7 conferința ad. 5 accentuează necesitatea că Ven. Consistoriu se recomande sinodului eparchialu mai de aproape sistemsarea unei catedre pentru industria de casă la institutul teologic; ad 6 Ven. consistoriu se îngrijescă de tipărirea cărților rituale cu litere române. Pre lângă acesta înființarea corurilor și în câtu în unele locuri acelea nu s'ar potea înființa de o camdată, celea înființate se facă excursiuni întru ajungerea scopului espusu în acestu punctu.

Er ad punct. 7 pentru că să se pastreze dălene și portul naționalu, conferința află ca cel mai potrivit mijlocu înființarea școlilor de fete precum și mijlocul propus de inv. Fl. Ciora: combaterea streinismului prin poesia națională. Și în sfârșit la acel pasagiu din punct. 7 unde e vorbă de îmbrățișarea industriei de casă, conferința opinază: ca comitetele parochiali se ofere unele ajutore anuale pentru tinerii, cari s'ar perfecționa în măestrii.

Terminându-se aceste Venerab. Părinte Moise Bocșan, au mai făcutu apoi o propunere salutară de a se alege o comisiune pentru elaborarea unui Regulamentu în cauzele disciplinari, carea însă din cauza timpului înaintat și din motivu că propunerea aceasta cere o discuțiune mai serioasă, s'a amână pe alta convenire.

Din considerare, că unora dintre preoți se facu unele imputări pentru portul ce îl-lu au și unora dintre preoți nu respectă de felu portul preoțesc, conferința opinază ca Ven. consistoriu eparchialu să stăruie pentru manținerea uniformeii preoților. Astfel se săvârși acestă conferință, depărtându-se fiecare la ale sale.

I. I. Ardeleanu

Diverse.

X * Oferte pentru seminariul înființându mai intrat: dela comuna Apateul magiar 11 fl. 10 cr. dela comuna Nereu Dugoselo 229 fl. și anume Dl. Ioan Opranu not. 20 fl. Stefan Opranu preot 20 fl. Nicolae Sirbu eco. 3 fl. Meletiu Minisar 4 fl. din naturale încursi 32 fl. dela Sânta biserică de nou 10 fl. dela comuna Iezvinu prin Dl. preot Nicolae Dar

Anul VII.

50 fl. 72 cr. clericul abs. Vasiliu Stoian a co-
lectat 490 fl. 20 cr. și anume din comuna Alioș Va-
Zamfroviciu, Toma Micșă, Veniamin Martini
5 fl. Iuliana Martini 3 fl. Emilia Martini, Toma
Anten, Ioan Chitan, Nicolae Vlad câte 2 fl. Vasiliu
Nicolae Gavrilă, Mihailu Găicin câte 1 fl. dela
comuna S. Nicolau-mic: Dlu Nicolau Bogdan și socia
20 fl. Miladin Iovin, Ioan Miatoviciu câte 5 fl.
Iulia Codren 3 fl. Damaschin Strain și Vasiliu Ada-
riciu câte 2 fl. Luca Cheveresan, Aron Seculin,
Iak Ferencz, Aron Iovin, Teodor Stan, Mila Iovin,
Ia Arsin, Sfeia Oprin, Lazar Blagi, Dragoi Iovi,
Irn Militar, Nicolau Stoin, Mihailu Ardelen, N. A-
N. N. Todosiu Florin, Stefan Florac câte 1 fl.
Ia Stan 1 fl. 50 cr. din comuna Fiscut dela Dl preot
Iansa 10 fl. Georgiu Miculescu, Vasiliu Velim câte
I Marcu Niscu, Petru Efti, Nicolau Iancu, Geor-
I Zarie câte 1 fl. din comuna Fibișu dela comuna
Iericăscă 100 fl. Demetriu Mint, Petru Dabiciu, Eu-
Iu Vuia, Nicolau Loga câte 5 fl. Ieszenszky Ignacz
I Bukovinszky János, Vasiliu Stancu, Szilvasy
I Gygy, Krecsmáry Pál și Vasiliu Sumar câte 1 fl.
I comuna Fireghaz dela Dlu preot Ioan Groza 10
I Rosalia Bozgan 4 fl. Georgiu Stoian, Dimitrie Di-
I rescu câte 5 fl. Ilie Isacoviciu, N. Kunz, N. Ja-
Ilovits, Georgiu Gavrilă, Georgiu Tulescu, Dimi-
I Damian câte 2 fl. Paulina Isacoviciu Nicolau Tu-
I Laazr Dragoi, Basiliu Dragan, Stefan Gligor, I
I Dimitroviciu, Anreliu Căcinea, Kandlik József,
Iador Vuia, Ioan Butenŭ câte 1 fl. Comuna biseri-
Iă Buzad 30 fl. Andreiu Popoviciu preot 6 fl.
I Frenŭ docinte 5 fl. comuna bisericăscă Che-
I 100 fl. Nicolau Stoianoviciu 10 fl. Petru Dimi-
I și Vasiliu Stoian ér câte 10 fl. Nicolau Lu-
I 5 fl. Nicolau Todorescu, Mitru Négŭ, Milchi
I asie, Iova David, Vasiliu Luchî câte 1 fl. Geor-
I Dubișu 2 fl. 50 cr. și Vojtek Alajos 1 fl. 50 cr.
I eialti dela mai mulți locuitori parte naturalie
I te bani. Din comuna Ternova s'a colectatŭ prin
I preotŭ Georgiu Micula 20 fl. 60 cr. și anume:
I argiu Micula și Nedelca câte 5 fl. Petru Riŭ, jun-
I orgiu Pribac, Ambrosiu Raŭu, N. Károly, Bartha
I encz, Ignatiu Petrușu câte 1 fl. ér ceilalti dela
I mulți credincioși. Dela Dlu Teodor Ceontea pro-
I preparand. 17 fl. 60 cr. ofertele incurse cu oca-
I zia conferinței sale literarie. Dela comuna Roșia
I colectatŭ prin părintele Petru Ciuhandŭ 58 fl.
I cr. Prin clericu Georgiu Popoviciu, Terentŭ Bota
I Nicolau Popa s'a colectatŭ de 76 fl. 10 cr. Din
I comuna Siclău prin colectantele clericu ab. Grego-
I Mladin a incursŭ 167 fl. și anume diu Siclău dela
I Ioan Codren preot 50 fl. Cultulă gr. or. 30 fl.
I desanŭ not. Zeldeșen preot, Mitru Codrean, Flóe
I ren, Elisaveta Polišu nasc. Codren câte 5 fl. Ema-
I lă Russu 4 fl. Georgiu Șerban 3 fl. 50 cr. Nica-
I ren, Nicolau Codren, Grigoriu Mladin câte 3 fl.
I eșu Popa juve Dimitrie Mornaila. Dimitrie Thie
I ren, Avacum Codren, Petru Moga, Georgiu Murgu,
I tilla Costea, Tomesŭ Craiciu câte 2 fl. (Va urma).

* O nouă societate clericală. Afăm în „Orto-
nală” că preoții din București vor înființa în curând
societate literară cu scopul ca, adunându-se regu-
lă în zilele hotărâte să dezbătă diferite chestiuni re-
gose, să țină discursuri și predici și cu unŭ cuvânt
și comunice ideile. Felicităm pe preoții capitalei
Irn acastă frumoasă inițiativă și le urăm deplinŭ
I eșcu, dorind ca asemenea societăți preoțești să se
I neze cât mai multe prin toate orașele din România.

Este în adevăr un semn foarte îmbucurătoriu, că preoții
aŭ începutŭ însuși a simți trebuința neapărată pentru
desvoltarea lorŭ intelectuală și morală, care este sin-
gura bază solidă pentru îmbunătățirea pozițiunii lor
materiale.

* Din astronomie. Astăzi se scie, că nenumă-
ratele stele, ce se vedŭ pe așa numitulŭ ceriŭ, pre-
cum și cele ce nu se vedŭ, sunt totŭ atâtea pămên-
turi, ca și alŭ nostru, diferindŭ în condițiuni de mă-
rime sau cantitate și de alte particularități, dar fără
să existe între ele o diferență fundamentală, absolută.
Cu privire la una dintre aceste lumi ceresci, iață ce
serie „Figaro” dela 17 curentŭ: „Mare mișcare prin-
tre astronomi. O insulă a lui Marte a dispărutŭ. Celŭ
puținŭ acesta e scirea ce afămŭ cetindŭ primele foi
din „Terres du ciel” de Flammarion, publicate acum in-
tr'o edițiune cu totulŭ refondată. Astronomii aŭ fă-
cutŭ astfelŭ de progresuri în studiul acestei planete
vecine, în cât astăzi ei cunoscŭ principalele amên-
nunte geografice, mările, malurile și aŭ desinatŭ
chiar gurile fluviilor principale. Se scie ôre, de
esemplu că poliŭ lui Marte sunt mai bine cunoscŭti
de cât ai pământului? Cu toate astea nimicŭ mai
adeveratŭ. Se observă zăpada ce se grămădește iarna
și se topește véra și chiar s'a recunoscutŭ, că poliŭ
geograficŭ rămâne cu totulŭ liberŭ de ghéță în fie
ce véra. Insula, ce forméză în acestŭ momentŭ obi-
ectulŭ discuțiunii savanților, pare a se ridica în
mijloculŭ apelorŭ, ca unŭ piscŭ solitarŭ, adevă orŭ
albitŭ de zăpedi și înconjuratŭ de nori, ce se con-
densă acolo ca pe Alpi. Acestă e insula lui Marte,
mai ridicată fără îndoială, dar fără să ajungă, ca
Alpi și Pirinii, până în regiunea zăpedilor eterne.
D. Flammarion crede, că dispărițiunea ei actuală
vine numai din împrejurarea, că zăpedile ce o încor-
onéză s'aŭ topitŭ și în adevărŭ elŭ citéză mai multe
exemple de dispărițiuni aparente analoge.

* Unŭ românŭ în academia orientală din
Viena. D. Juniu Silviu Pușcariu, fiulŭ celŭ mai tî-
nerŭ alŭ d-lui Ioan cav. de Pușcariu, jude la tribu-
nalulŭ supremŭ din Pesta, după ce a susținutŭ cu
succesŭ eminentŭ esamenulŭ de primire — alŭ 2-lea
între 36 concurenți, dintre care numai 3 aŭ reușitŭ
— este primitŭ ca elevŭ în academia orientală din
Viena. La reușirea cea bună multŭ l'aŭ ajutatŭ cu-
noscința perfectă a limbilorŭ: română, francesă, ma-
ghiară și germană. Ne bucurămŭ și urămŭ talentu-
lui june bune speranțe, cu atâtŭ mai multŭ, cu cât
necunoscănd pe altŭ dintre români care să fi fostŭ
primitŭ în academia orientală, ni se para că d. Juniu
Pușcariu este celŭ dintâiu românŭ care și-a alesŭ
cariera diplomații și care s'a bucuratŭ de acestŭ
favorŭ.

* Sălbaticŭ din Laplata. Se scie din Buenos-
Ayres „Curierului Statelorŭ Unite.” D. Hunter Da-
vidson, care are să întreprindă din nou o explorați-
une pe țarmarii râului I-Guazu, în Panama de Sus,
istorisește că, în călătoria ce a făcutŭ, a constatatŭ,
nu departe de isvorulŭ râului I Guază, esistența
unui trib de Indieni cu totulŭ sălbatici, cari n'aŭ
pentru a dice astfelŭ, că ceva omenescŭ de cât nu-
mai figura, și cari trăescŭ întocmai ca dobitocele. Cu
tote sforțările lorŭ, Jesuiții n'aŭ pututŭ să-i civilizeze-
nicŭ să le îndulcăscă moravurile. Acesti Indieni se
urcă pe palmiri cu aceeași ușurință ca și mămuțele
și este foarte greŭ de a putea să fie prinși vii. Sol-
dații braziliani isbutiseră, în cursulŭ unei expedițiuni,

a prinde două din aceste specimene de omenii în stare primitivă, dar nu putură să-i țină multu timp; unul din captivi era o femeie, care refuza orice hrană și se lăsa să móră de fómé; celaltu unu ténérú cãruia i se frânsese unu brațu în lupta ce avu-se, scãpã câțva timpú în urmă, cu totã supravegherea activã la care era supusú.

* Concertú înpreunatú cu dans, a aranjatú reuniunea de lecturã romãnã din Timișóra pentru scopuri culturale în 10 Noemvre st. n. 1882 în sala dela beréria (Fabrikshot) dupã urmãtoarea programã: Cãteva cuvinte de deschidere rostite prin președintele reuniunii. 1. „Móra dintre stãnci,” [Die Felsenmühle], uverturã de C. G. Reissiger, pentru piano cu 4 mâni, executatã de dómna Oprișú și domnișóra Jurma. 2. Aria din Opera „unú ballo in maschera,” cântatã de Dlú N. Popoviciú. 3. Sonata. Op. 9 de Alesandru de Mocsonyi, Andante, Scherzo, executatã pe piano și violinã de Dnií C. Gászner și M. J. Nováček. 4. a) „Nu ești inbit,” de J. Vasilescu, b) „Dorulú” de Chiricescu c) „Változatok” de Andrei Kovács, cântate de Dna Miskovits Ferenczy. 5. „Luntrașulú” de Schiepek. cor de dame și bărbați. 1. „Marche solennelle” pentru piano și harmonium, de E. Ketterer, executatã de Dna Pãldi și Dlú Kárrász. 2. Aria din opera „il barbiere di „Seviglia” de Rossini, cântate de Dna Miskovits Ferenczy. 3. „Ilustrațiune romãnã” dupã teme naționale compusã pentru ocaziunea acésta de C. R. Kárrász, executatã pe piano de Dna Oprișú. 4. a) „Codru verde” b) „Sequidilla” de G. Dima, c) „Dor de resbuñare” de G. Cavadia, cântatã de Dlú N. Popoviciú. 5. „B-dur Trio” pentru piano, violinã și celo, de A. Rubinstein, executat de dnií C. Gaszner, M. J. Nováček și E. Gerger. 6. „Sinaia” horã de Ventura și Porumbescú, corú de dame și bărbați. Concertulú a succesú preste asteptare, precum sorie „Luminãtorulú”. Onorabilul publicú romãnescú din provincie s'a adunatú de astã datã, ca arare-orí, din cea mãi considerabilã îndepãrtare, formãnd astfelú o alésã societate romãnescã. Ni se notificã urmãtoarele familii: Dna Rãdulescu cu coconița Elena; D. C. Bradicean și dna, din Lugosú; pãrintele protop. alú Jebelinulú, cu ficia; pãrint. prot. al Ciacovei P. Miulescu cu dna; Gaița din Ghilad; Bugariú din Cebza, Demetroviciú din Utvinú, s. a. s. a. Costumulú naționalú de dame a fost bine reprezentatú; concertanții aú stors aplause nenumerate, eroii dilei fiind dlú N. Popoviciú de la Caransebeșú, Dna Oprișú și corulú societãții din Timișóra. Cãluserii aú aventatú la meritata sa culme nimbulú naționalú alú petrecerii prin eroicele jocuri „Cãluseriulú” și „bãtuta.” Cercetatã a fost petrecerea pãnã la íbulđalã; durata ei a încetat la rêsãritulú sórelui.

CONCURSE.

Pentru deplinirea postului învêțãtorescú din comuna Iarcosú, protopresviteratulú Butenilorú prin acésta se deschide concursú cu terminú de alegere pe 13 Noemv. a. o.

Emolumintele sunt: 63 fl. dela comunã, 50 fl. v. a. ca ajutoriú dela V. Consistoriú, decã învêțãtorulú va fi cu calificãțiunea recerutã, 4, cubule de grãu și 4 cucuruzú, 3 jugere de pãmântú; lemne cãte vorú fi de lipsã și quartirú liberú.

Recurenții vor subșterne recursesle lorú instruate cu documintele necesarií la subsemnatulú adm. protop. în Buteni pãnã la 10 Noem. Iarã pãnã

atunci sã se prezenteze în vre-o Duminecã seú serd bãtóre la sãnta bisericã în Iarcosú.

Buteni 14 Octom. 1883.

Mihailú Sturza m. p.
adm. protop.

În urma hirotonirei de preot, a clericului absolut și învêțãtorulú George Burn, devine cu 1-a Ianuarie 1884 postul de al II-a învêțãtorú la școlã confesionalã greco-orientalã romãnã din comuna bisericescã Caransebeșú vacantú. Pentru întregirea acestui post de învêțãtorú se escrie concursú cu termin de 30 zile socotit dela prima publicare.

Dotãțiunea anualã a postului învêțãtorescú sunumit este 300 fl., dicú trei sute fiorini în bani valutã austriacã. Afurã de aceea se mãi bucarã învêțãtorul de venital jumetate, dela funcțiunile inormãmãntãrilor cum și dela alte venitã care aú fost și pãnã aci usate. Quartier învêțãtorescú nu existã și de aceea, va avé învêțãtorulú ase îngriji singur pentru acela.

Recurenții pentru dobãndirea postului acesta sunt poftiți a subșterne suplica lorú cu documintele care le prescrie § 13 și 122 punctú 7--11 a statutulú organicú la presidiulú comitetulú parochialú gr. or. romãnú în Caransebeșú în terminulú susú defiptú.

Recursesle íntrate dupã espirarea acestui termin nu se vor lua în considerare.

Caransebeșú în 19 Octomvrie 1883 st. v.
Ioșif Seracin, m. p. Ioanú Popoviciú, m. p.
președinte. not. comitetulú.

În conțelegere cu mine: Ferdinand Mustã preotú și inspect. școlariú subst.

Conform ordinațiunei Ven. Consistoriú diecesanulú alú Caransebeșulú din 7. Septemvre a. c. Nr. 510 S. se escrie concursú pentru ocuparea postului de învêțãtorú la școlã rom. gr. or. din Jurgiova, protopresbiteratulú Oraviței, cu terminulú de concurare pãnã inclusive 13. Noemvre a. c. st. v.

Emolumintele împreunate cu acest post sunt a) salariulú 300 fl. v. a. b) pentru scripturistici 4 fl. c) pentru conferțe 6 fl. d) quartirú liberú în edifițiulú școlé e) foilosirea grãdinei intravilane de 800 []

Doritorii de a ocupa acest post învêțãtorescú sunt poftiți a produce urmãtoarele documinte: 1) Extrãtrasú de botezú cum cã sunt romãni gr. or. 2) Testimoniu cum cã aú absolvatú pedagogia într'unú institutú din Metropolia nóstrã 3) Cum cã aú cunoscutú de limba magiarã și germãnã încãt se pótã satisfacé în școlã și trebuințelorú poporului; 4) dorința comitetulú parochialú este ca competenții se fie pedagog tineri respective învêțãtori, cari n'aú etatea peste 30 ani.

Recursesle astfelú instruate, adresate comitetulú parochialú, aú a se trimite P. On. Domnú protopresbiterulú și inspectorú școlarú districtual Andrei Ghiladú în Oravița-montanã.

Comitetulú parochialú

în conțelegere cu protopresbiterulú tract. ca inspect. școl. districtual NB. Comuna bisericescã Jurgiova este îndãtoratã a se îngriji pentru încãldirea școlé de învêțãmântú și a quartirulú învêțãtorescú. Ce privese condițiunea din punctul 4) nu va eschide calificãțiunea corespundetóre și doveditã a concurențilorú cu etate peste 30 de ani.

Andrei Ghidú m. p.
protop. și insp. școl.